

The background of the cover is a photograph of a beach at sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow over the ocean and the sky. In the foreground, there are white sand dunes with clumps of tall, thin grasses. The grasses in the immediate foreground are blurred, suggesting a shallow depth of field. The overall mood is serene and natural.

oerol

Jaarverslag Oerol 2022

Bestuursverslag & jaarrekening

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	
Deel 1 - Inhoudelijk verslag Oerol Festival 2022	3
Deel 2 - Vooruitzichten 2023	23
Deel 3 - Cijfers en verantwoording	25
Deel 4 - Reflectie van de Raad van Toezicht van Oerol	29
Jaarrekening	32

Deel 1

Inhoudelijk verslag Oerol Festival 2022

Een jaar van herkenning en engage- ment

Introductie

Na twee jaar digitaal Festival hebben we met Oerol Festival 2022 eindelijk weer kunnen doen waar wij goed in zijn. Dat heeft geleid tot een Festival met veel vernieuwing, engagement en een inhoudelijk sterk artistiek programma. Gelijktijdig moeten we constateren dat de wereld die we tegenkwamen in de tussentijd enorm veranderd is. Regels waren aangepast, er waren minder mogelijkheden en ook de natuur had zich – mede door klimaatwijzigingen – anders ontwikkeld.

We hebben een Festival georganiseerd in dezelfde lijn en ontwikkeling die we vóór corona voor ogen hadden. Omdat we ons publiek, dat ook twee jaar Oerol Festival heeft gemist, weer met open armen wilden ontvangen. Maar ook omdat we moesten ontdekken hoezeer de wereld in de tussentijd was veranderd.

Veranderingen die al vóór corona liepen hebben we doorgezet, zoals de wisseling in Festival Oorden, de nieuwe verdeling van het vrij toegankelijke en het betaalde programma en een verdere digitalisering van de Festivalervaring. Maar Oerol was Oerol: een feest van herkenning voor bekende bezoekers en een ontdekkingsreis voor nieuwe bezoekers, met namen als Via Berlin, Silbersee, Elmo Vermijs en Benjamin Vandewalle. Jong talent in onder andere het Atelier en bij het storytellingpodium en mogelijkheden voor partners en talent uit het noorden in samenwerking met Station Noord.

Toch hebben we in de tussentijd zeker niet stilgestaan. Het programma was vol engagement en actualiteit. Voorstellingen als *Grace*, *Salomonsoordeel* en *Hier valt niets* te halen gingen in op sociale ongelijkheden en de inclusieve samenleving waar Oerol zich hard voor maakt.

‘Op het oog een feest van herkenning voor het trouwe, vooral e-bikende publiek hier op het eiland, maar wie beter kijkt ziet een festival dat zich voor een deel opnieuw heeft uitgevonden en dat meer dan eerder maatschappelijk engagement en stellingname verkiest boven poëtische beschouwingen en particuliere, navelstaarderige ervaringen.’
- Sander Janssens in de *Theaterkrant*

Hoewel we vol enthousiasme eindelijk weer een fysiek Festival organiseerden, ging het niet vanzelf. Makers moesten van locatie veranderen door scholeksters, knutten en rugstreppadden. Het coronavirus gooide bijna voor een derde keer roet in het eten. Maar dankzij een sterk Festivalteam, onze volhardende veerkracht en zelfopgelegde maatregelen tegen de verspreiding van het virus presenteren we vol trots de successen en lessen die Oerol 2022 heeft gekend.

Partners

Inhoudelijke partners

ACAPA Fontys	Meeuw jonge	Station Noord
Academy for Circus and Performance Art	theatermakers	Staatsbosbeheer
AVROTROS	Mezrab House of Stories	StrandLab Almere
Explore the North	NDC Mediagroep	Text on Top
Handicap NL	Nineties Productions	Tresoar
HUMAN	Noord Nederlands	Theater Artemis
INNOFEST	Toneel	Theater met Tolk
Komt het zien	Over het IJ Festival	Waddenacademie
Kunstbende	Popunie	Waddenvereniging
Likeminds	Sense of Place	

Makers

Alexander Vantournhout	Esther Kokmeijer	Plastique Fantastique
Aluin/Raymi Sambo	Felipe van Laar	PolakVanBekkum
Maakt	George & Eran	Project Wildeman
Ambassade van de Noordzee	Producties	Radio Sancha
Amenti Theatre Company	Het Houten Huis	RIGHTABOUTNOW INC.
Anne-Fay Kops	Het Plantarium	Roziëna Salihu
Anne-May Nijman	Het Zuidelijk Toneel	SHIFFT
Benjamin Vandewalle	Isabelle Renate la Poutré	Shishani
BOG./Het Zuidelijk Toneel	Jennifer Muntslag	Silbersee
BonteHond	K&A	Sofie Doeland
BOT	Kees Roorda/The Glasshouse	Stef Veldhuis
Bouke Groen	Klub Girko	Tg Goed Gezelschap
Circumstances/Piet van Dycke	Likeminds	TG Ilay
Collectief Walden	Luke Jerram	Theater RAST
Compagnie Krak	Maas theater en dans	Theun Mosk
De Dansers	Manu van Kersbergen	Tomoko Mukaiyama
De Jut Fabriek	Mara van Ness	Toneelgroep Oostpool
De Onkruidenier	Marc van Vliet	Tryater
Domenica Ghidei Biidu	Marente van der Valk	Valerie van Leersum
Elmo Vermijs	Mimetheatergroep	Veenfabriek
Elten Kiene	Bambie	Via Berlin
	Nineties Productions	Wabi Sabi
	Orkater	Willem de Bruin
	Peergroup	YoungGangsters

Programma

We hebben enkele stappen gezet om het hele programma nog meer eenheid te geven en de verschillende onderdelen optimaal in te richten voor de juiste focus en aandacht bij het publiek. De schaalvariëteit is namelijk een van de factoren die bijdragen aan het locatiespecifieke karakter van de programmering. 500 man publiek op het strand, 250 in het bos of 15 in een woonkamer leidt logischerwijs tot uiteenlopende manieren waarop het publiek zich tot een project en de locatie verhoudt.

Deze indeling was voor de theaterprogrammering altijd al leidend, maar hebben we dit jaar ook voor de andere programmaonderdelen ingezet. We hebben programmaonderdelen die voorheen vrij toegankelijk waren met een Festivalbandje nu als voorstellingen met een ticket geprogrammeerd. Daarbij was de groepsgrootte kleiner en waren de focus en impact hoger.

Voor het performanceprogramma leverde dit interessante resultaten op. En ook de muziekprogrammering was rijker door kleine concerten te programmeren in het intieme West-End Theater. Voor de Expedities hebben we veel geleerd over de projecten en wat voor focus die kunnen krijgen met geplande presentaties. Maar we hebben ook ondervonden dat dit voor sommige makers lastig te combineren is met de doorlopende expositie. Al met al interessante resultaten met genoeg lessen die we volgend jaar kunnen toepassen.

Alle programmeurs hebben dit jaar de tijd en ruimte genomen om de stem van Oerol beter te laten klinken: waar staan we voor, in wat voor wereld willen we leven en hoe maken we dit zichtbaar binnen de kunsten? We hebben ook ruimte gegeven aan veel nieuwe makers die urgente thema's wilden bespreken. Het Festival is de uitgelezen plek om heftige onderwerpen aan te kaarten, met de tussenruimte van het eiland als ruimte om te kunnen nadenken.

Thema's die alom aanwezig waren en op diverse manieren bij het publiek binnenkwamen waren inclusiviteit en diversiteit, milieu, klimaat en duurzaamheid. Soms 'in your face', maar ook zeker met humor. Met een mengeling van jonge makers en gevestigde namen en de combinatie van disciplines was de programmering een zorgvuldig afgewogen mix.

Veel voorstellingen werden door de klimaatproblematiek beïnvloed doordat de natuur meer 'ruimte' innam dan ooit. Met bijvoorbeeld knutten (kleine steekvliegjes die door de hoge waterstand precies op de speeltijden van Oostpool actief werden en de spelers en het publiek het leven zuur zouden maken), de oorspronkelijke locatie van Alexander Vantourhout (een plek die een te natte ondergrond bleek te hebben tijdens het Festival), broedvogels (die de locaties van Collectief Walden en George & Eran Producties innamen) en rugstreeppadden (die hun kroost hadden uitgezaaid op de locatie van Felipe van Laar). Meer dan ooit moest de locatie of tijd van voorstellingen worden veranderd om ruimte te maken voor de natuur.

Ook in de programmering ondervonden we dat corona nog niet de wereld uit is. Van de grootste annulering in verband met corona was sprake bij *Under Wetter* van Tryater, die alleen de zeer geslaagde eilander opening kon spelen op de donderdag voor het Festival. Een voorstelling over het veranderende klimaat en de winterse traditie van ijsbanen op ondergelopen velden van boeren. Deze voorstelling sloot perfect aan bij Terschelling, waar meerdere ijsbaanverenigingen nog steeds actief zijn. Tegen het einde van het Festival vielen ook voorstellingen van BOG., BonteHond en Plastique Fantastique uit als gevolg van corona.

Naast corona waren er andere omstandigheden waar vooral acteurs en dansers mee te maken hadden, zoals privéomstandigheden en blessures. Bij *Hold your horses* van De Dansers moest vlak voor en tijdens het Festival een danser vervangen worden. Maar het materiaal – in combinatie met de weidse locatie van het strand – bleek dusdanig krachtig dat dit na hun succes tijdens Oerol Festival 2019 een van de publiekslievelingen werd. Na drie jaar voelde het soms alsof niet alle lijven meer gewend waren om te werken onder de slopende condities van het locatiewerk.

Oorden

Dit jaar was de Betonning voor onze bezoekers het enige al bekende Festival Oord. De nieuwe Oorden die we introduceerden waren een nieuwe locatie bij het Formerumer Bos met de Luwte en een geheel nieuw concept voor een Festival Oord met Om Oost. Ook namen we afscheid van de Westerkeyn met het nieuwe Oord Club W.

De Betonning

De Betonning was het Oord dat de grootste capaciteit aankon. Muziekprogrammeurs Thijs Weijland en Niels Nieuborg waren verantwoordelijk voor de invulling van het hoofdpodium op de Betonning. De Serre werd ingevuld door Farnoosh Farnia, programmeur en specialist inclusie en toegankelijkheid bij Oerol.

In de Serre introduceren we nieuwe kunstvormen en makers aan het Oerolpubliek. Deze makers zijn veelal nieuw voor ons Festival. Door korte acts in de Serre leren zij Oerol kennen, vinden zij inspiratie en groeien ze hopelijk door naar de bredere programmering in volgende jaren. Denk hierbij aan Amenti Dansgroep, Manu van Kersbergen in samenwerking met omroep HUMAN, theatermakers K&A, Mezrab storytellers Soula Notos, Cené Hale en Lara Ricote, Likeminds jonge maker Jantien Fick, Lab Z jonge maker Mitchell Folst en vele anderen. Deze makers bekijken Oerol met een voor ons leerzame frisse blik. Bovendien willen zij allemaal urgente thema's bespreekbaar maken waar Oerol achter staat en waar we via deze nieuwe makers een stem aan geven.

Het werd voor ons nu pas écht zichtbaar hoeveel nieuwe en jonge makers in de twee coronajaren moesten stoppen met performen. Daardoor was het een

uitdaging om het programma in de Serre op tijd rond te hebben. Een deel van de makers die we in aanloop naar het Festival spraken, was genoodzaakt af te zeggen. Dat had te maken met mentale gesteldheid ('ik red/trek het niet'), met financiële gesteldheid ('ik heb niet voldoende middelen om mijn act af te maken') of met een cast of crew die corona krijgt. Toch hebben we een volle programmering in de Serre gepresenteerd. Met dagelijks vier blokken bestaande uit korte performances en talkshows.

Om Oost

Op dit nieuwe Oord kreeg twee jaar digitaal onderzoek naar een voedselprogrammering eindelijk ook fysiek gestalte. Via verschillende programmaonderdelen gingen we met ons publiek in gesprek over eten in de context van Terschelling. De programmaonderdelen *Snackgelok*, *Florytelling* en *EAT* onderzochten vanuit een artistiek startpunt onze eetcultuur en de eetbare toekomst.

Met de Symbio Kunstprijs onderzoeken we de samenwerking met Stichting Symbio.nu in een eerste pilot. Deze kunstprijs is een van de middelen van de stichting om haar doelen voor een duurzamere wereld te verwezenlijken. De uitgangspunten van de stichting sluiten naadloos aan bij de missie van Oerol. Het doel is om van de Symbio Kunstprijs een jaarlijks terugkerende prijs te maken. Tamar Blom won de allereerste Symbio Kunstprijs. Hij zet met zijn ontwerp *The Descent* een positieve verandering in gang om de balans tussen mens en natuur te herstellen. *The Descent* nodigt het publiek uit om in een zwarte kubus in de grond diens relatie met de natuur te bestendigen. Het ontwerp wordt gerealiseerd tijdens Oerol Festival 2023.

De Eilandproef en *INNOFEST Test Teevee Waddeneditie* gingen in op de voedselssystemen en onze omgang daarmee, waarbij het publiek via de smaakpapillen werd uitgenodigd om anders na te denken over het voedsel dat je in je boodschappenmandje stopt. Afsluiter van elke dag was het diner dat werd geïnitieerd door Marente van der Valk. Het team kookte een vijfgangendiner, geheel geïnspireerd op en deels geogst uit het Terschellinger landschap. Door gebruik te maken van op het eiland geproduceerde producten en door voedselproducten en biologen uit te nodigen werd de binding met de plek benadrukt en voelbaar gemaakt.

De Luwte

Ook de Luwte was een nieuwe plek waar bezoekers vanaf de ochtend in alle rust een drankje konden drinken, naar een podcast konden luisteren en een heel groot aanbod van muziek, talks en performances konden ervaren. Met een terras op het veld en een intieme programmering in het Bostheater was dit een plek om je terug te trekken uit de drukte van het Festival. Met verdieping, nieuwe geluiden en experiment.

Elke ochtend begonnen we met een voor Oerol nieuwe talkshowhost, Roziena Salihu. Zij ging met verschillende artiesten in gesprek over wat schijnt of juist verduistert, over wat nieuw is op het eiland en over wat wellicht zelfs nieuw onder de zon is. Een talkshow met nieuwe energie na COVID-19 over prikkelende onderwerpen en met een flinke dosis licht.

Club W

Met Club W namen we op een feestelijke manier afscheid van de Westerkeyn. Dit nieuwe Oord was bij uitstek de dansplek tijdens het Festival. Club W was niet zomaar een club, maar echt een ervaring op zich. Muziekprogrammeurs Niels Nieuborg en Thijs Weijland, die deze plek vormgaven, lieten zich inspireren door legendarische clubs uit de jaren zeventig en tachtig. Veel clubs waren toen ontzettend inclusief. Verschillen in gender, sociale klasse, leeftijd, geardeerdheid en huidskleur verdwenen op de dansvloer. De beleving en inclusie in deze clubs wilden we uitvergroten op het Festival.

Dit Oord viel enorm in de smaak bij ons jongere publiek en trok ook een breed publiek van eilanders die 's avonds na het werk kwamen feesten in Club W. Deze locatie werkte erg goed, vooral op dagen dat onze bezoekers tot laat door konden feesten. Voor de voortzetting van een vergelijkbare plek zoeken we daarom naar een vorm waarmee we ook doordeweeks tot laat in de avond door kunnen gaan.

Theater

Twee derde van de theaterprogrammering bestond uit voorstellingen die tijdens Oerol in première gingen. Projecten als *Ik zeg toch sorry*, *Grace*, *EXIT*, *Oroonoko* en *Borboletas* hebben veel voordeel ondervonden van de lovende reacties van pers en publiek voor de tour die na het Festival te wachten stond.

Aluin/Raymi Sambo maakte met *Ik zeg toch sorry* hun debuut op Oerol. Het verhaal draaide om het moment van het vieren van de afschaffing van de slavernij. Dat tijdens de voorstelling de acteurs uit hun rol stapten en zich hardop afvroegen waar ze eigenlijk onderdeel van waren, was een zeer geslaagde vondst om het publiek te betrekken bij dit onderwerp.

Er waren ook weer enkele projecten die alleen op Oerol stonden, zoals *Straf*, *Niemand heet Rozenhart*, *Bambie begrijpt het*, *KOMT GOED* en *NAU de nulmeting*. Deze voorstellingen zijn gemaakt in de context van Terschelling en het Oerol Festival, waarbij de locatiespecifieke elementen zo sterk aanwezig zijn dat deze in een zaal of op een andere locatie in het land een groot deel van hun context en boodschap zouden verliezen.

Oerol heeft een langlopende relatie met Collectief Walden. Met *NAU de nulmeting* zijn we gezamenlijk een onderzoek gestart naar hoe je theater voor de eeuwigheid kunt maken. Een bijzonder audiodocument waarin

documentaire en ervaringstheater op een unieke manier samenvloeden. Zoals we dat van Collectief Walden kennen was de voorstelling weer uiterst zorgvuldig vormgegeven en hebben ze juist de logistieke uitdagingen gemaakt tot een verhalend onderdeel van de voorstelling. Gezamenlijk besloten we de voorstelling één dag later dan was geprogrammeerd te laten starten, omdat ze net die ene dag extra nodig hadden om de voorstelling af te maken voor het publiek.

Bambie maakte op onze uitnodiging een project dat via twee personages grip probeert te krijgen op de wereld anno nu. Doordat ze een periode op locatie materiaal konden ontwikkelen, was de voorstelling onlosmakelijk met de locatie verbonden. Van de enorme uitdaging die het voor (jonge) Terschellingers is om een huis te kopen tot de sigaret die niet gerookt mag worden. Hun uitvoering zorgde in theatraaliteit juist voor unieke beelden.

Terug naar de natuur

Er waren ook enkele projecten die in verband met corona gewijzigde planningen hadden en eerst elders hebben gespeeld. Producties die eigenlijk in 2020 of 2021 al op Oerol in première zouden gaan, zoals *Acts of Citizenship*, *Kaapdiegoeiekoop*, *Spuug van God*, *Hier valt niets te halen*, *The promised land*, *TAL. variaties op bal*, *Hold your horses* en *De dingen die begraven liggen*. Deze projecten zijn we blijven volgen. Een aantal daarvan heeft in de aanloop een residentie op Terschelling kunnen doen (*Acts of Citizenship* en *Hold your horses*) of was op een andere manier al te zien tijdens de coronaperiode (*Spuug van God*). Onderzoek heeft in deze tijd kunnen rijpen. Of soms heeft de verstreken tijd een heel nieuwe wending gebracht in de voorstelling (*The promised land*).

Naast de reguliere premières waren er voorstellingen die alleen bij Oerol op locatie te zien waren. Al deze makers hebben de tijd genomen om de voorstelling opnieuw te maken, zodat de locatie en de natuur van Terschelling een nadrukkelijke extra laag aan de voorstelling gaven. Op locatie werken dwingt makers dingen opnieuw uit te vinden en scherpe keuzes te maken: wat werkt niet en wat wel? Je bent je ervan bewust dat je daar op dezelfde plek bent met het publiek en het landschap.

Zo hadden De Dansers verleden jaar in residentie op Terschelling veel materiaal gevonden voor de zaalversie van *Hold your horses*. En nu zij weer terugkwamen op het eiland, konden ze de bewegingen terugbrengen naar de oorsprong, de hoeveelheid decor verminderen en juist met het strand en de duinen samen de voorstelling maken.

Bij *Rijgen* was de tekst teruggebracht tot de essentie en was het decor weggelaten. Met simpele ingrepen hadden zij het natuurlijke speelveld gemaakt tot een arena van het onderwerp van de voorstelling: de aard van de mens.

Drie spelers trokken alles uit de kast om op die grote locatie een groot publiek te bespelen met een reeks intieme en precare onderwerpen. Dit dwong hen tot een interessante speelstijl, die zowel recht deed aan de inhoud als aan de impact van het stuk.

Producties voor de natuur

TAL. variaties op bal speelde aanvankelijk in de letterlijke context van tennisbanen. Maar op Terschelling kozen ze voor een meer abstracte vorm in het duinlandschap, wat bijdroeg aan de zeggingskracht. BOG. zorgde met deze voorstelling op locatie zelfs voor een positieve impact op de natuur. In onze samenwerking met Staatsbosbeheer zoeken we altijd naar projecten waarmee we de doelen van Oerol en Staatsbosbeheer kunnen combineren. Met TAL. variaties op bal vonden we zo'n project. Om het duinlandschap van Terschelling in stand te houden doet Staatsbosbeheer regelmatig ingrepen. Zo blijft de natuur dynamisch en komt er meer afwisseling in de biodiversiteit. Als we de natuur in deze duinen haar gang laten gaan, wordt dit namelijk uiteindelijk vanzelf bos.

Arjensdune is zo'n plek die duin moet blijven. Er zijn veel manieren om dit voor elkaar te krijgen, bijvoorbeeld met grote shovels of met een groep vrijwilligers die helm trekken. Maar een andere manier om daarvoor te zorgen is door er dagelijks honderden mensen doorheen te laten lopen. Zo blijft het zand los liggen en kan de wind zijn werk doen. Daarmee heeft het publiek dus bijgedragen aan het natuurbeheer op deze plek.

Enkele voorstellingen speelden al een paar weken voorafgaand aan Oerol, maar vielen pas echt op hun plek op Terschelling. Bijvoorbeeld door de enorme diepte van de Noordsvaarder bij *Kaapdiegoeiekoop*. Over het op de klippen gelopen olieschip. Delen van deze finale van de oeroperatrilogie van Silbersee waren al te zien tijdens *Het Imaginaire Eiland* van Oerol 2020, toen de opera oorspronkelijk in première zou gaan op Terschelling.

Oerol als springplank

Ook voor talentontwikkeling was weer uitgebreid ruimte in het Festival. Zoals *Het Atelier*, het talentontwikkelingstraject dat we samen met Over het IJ Festival organiseren. Dit traject zorgde voor zeer precieze interdisciplinaire kunstwerken. De presentaties die de makers lieten zien op Terschelling en de presentaties op de NDSM-werf kregen door de locatiespecifieke elementen een heel verschillende boodschap en focus. Maar op beide plekken kwamen ze op heel andere manieren volledig tot hun recht. De voorstelling van Elias de Bruyne ontving last minute nog een nominatie voor de Mimeprijs.

Maar ook veel jonge makers die aansluiting vonden bij onze partners waren te zien op het Festival. Zo is Oerol onderdeel van de selectiecommissie van De Nieuwkomers van Orkater, waardoor we jaarlijks medeverantwoordelijk zijn voor

de keuze van de nieuwe lichting. Dat resulteerde in maar liefst drie producties van Orkater op het Festival. Simme Wouters en Jasper Stoop zouden in 2021 al op het Festival gestaan hebben. Zij hadden *De dingen die begraven liggen* oorspronkelijk ontwikkeld op de Terschellinger locatie en konden nu eindelijk spelen op de locatie waar ze de voorstelling oorspronkelijk hadden gemaakt. Daarmee gaven we deze jonge, talentvolle makers alsnog de kans om met succes het Oerolpubliek voor zich te winnen.

Vanuit een traject bij Station Noord was Maarten Smit te zien met de voorstelling *Hier valt niets te halen*. Op een locatie waar de grond letterlijk verdwenen leek te zijn. Een ultieme samensmelting van locatie, dans, muziek, tekst en maatschappelijk engagement zorgde voor ontroering en vervoering dankzij de kracht van de verbeelding.

Daarnaast is samen met Station Noord, Stichting Westerkerk Leeuwarden en Explore the North twee keer een speciale Station Noord Hub georganiseerd. Eerst op Oerol en daarna op Explore the North Festival. Zestien makers in het Noorden hebben tijdens de hubs werk kunnen presenteren in een context van kennismaking, waardoor zowel pril als gereed werk getoond kon worden. De hubs waren voorzien van een contextprogramma en een professionalsprogramma, zodat een bredere kennismaking met het noordelijk en landelijk publiek en het verbinden met een netwerk van professionals mogelijk was

Expeditie

Na twee jaar geen fysiek Festival was het fijn om te zien hoe toegewijd de makers waren die op locatie aan de slag gingen. Oerol heeft hard gewerkt om makers de gelegenheid te geven om door te werken aan hun onderzoek. Makers, zoals De Onkruidenier, Sofie Doeland en Elmo Vermijs, gaven we de mogelijkheid om door te werken: tijdens Oerol 2021, bij samenwerkingspartner Strandlab of als onderdeel van een speciaal georganiseerd Waddensymposium in oktober van 2021. Zij konden de resultaten van al hun harde werk van de afgelopen jaren nu eindelijk delen met het Oerolpubliek. Ook in het Expeditieprogramma gaven dit jaar enkele al bestaande kunstwerken de context van het programma extra kracht. Hiermee gaven we onszelf na twee jaar geen fysiek Festival iets meer ruimte in de organisatie en productie van deze projecten.

Twee jaar corona leidde ertoe dat makers zich vanuit een heel persoonlijk perspectief richtten op concrete onderwerpen. Alsof makers een pas op de plaats maakten om de wereld opnieuw te aanschouwen en zonder oordeel te kijken naar wat daadwerkelijk aanwezig is. Dit was het sterkst aanwezig in het werk van Valerie van Leersum, Ambassade van de Noordzee en Theun Mosk.

We programmeerden dit jaar enkele autonome werken die op zichzelf staan, zoals *The Bell* van Bouke Groen, *Waddenorgel* van Stef Veldhuis en *GAIA* van

Luke Jerram. Maar ook meer theatrale installaties, zoals *Soundings: Listen to the land* van Theun Mosk, *Relearning Aquatic Evolution* van De Onkruidenier en *Het Audement aan Zee* van Ambassade van de Noordzee. Deze balans was prettig. Aan het publiek was merkbaar dat dit het prettig vond om soms ongecompliceerd een werk te kunnen ervaren.

Storytelling

Dit jaar was er voor het eerst het hele Festival lang een storytellingpodium. Performers van dit genre konden hier hun eigen plek, sfeer en programma indelen. In de duinen, halverwege het eiland met het verlaten strandhotel 't Punthoofd in de rug, konden bezoekers genieten van een verscheidenheid aan storytellingoptredens.

Dit podium kreeg invulling door programmeur Farnoosh Farnia. Dat was voor haar een fantastische uitdaging, na achttien jaar bezig te zijn geweest met storytellingpodium Mezrab. Er zijn zeven voorstellingen in première gegaan, waarvan zes speciaal in opdracht van Oerol werden gemaakt. De voorstellingen varieerden van spoken word tot klassieke mythes en van persoonlijke verhalen tot volksverhalen en storytellingconcerten. Inhoudelijk zijn we zeer tevreden over de ontwikkeling en kwaliteit van deze voorstellingen. In samenwerking met Farnoosh willen al deze makers hun voorstellingen kwalitatief nog verder ontwikkelen om er vervolgens mee te gaan toeren.

In totaal waren er 36 voorstellingen met een capaciteit van 150 bezoekers per keer. Na enkele jaren introductie van storytelling op de Betonning merken we dat het publiek dit nieuwe podium voor deze (voor Oerol) toch nog relatief nieuwe kunstvorm nog verder moet ontdekken. Bij soms kleinere groepen bezoekers kwamen de verhalen en performers dichterbij het publiek. Door de kleinschalige opstelling in deze duinpan werden het hiermee zeer intieme en persoonlijke ervaringen voor de bezoekers van deze locatie.

Performance in public space

Dit jaar was dit programmaonderdeel niet zozeer een apart onderdeel maar meer een discipline die terugkwam in alle lagen van de programmering. In de voorbereiding spraken we over 'pop-upperperformances'. Het pop-upgehalte zat vooral in het letterlijk oppoppen van voorstellingen op verschillende locaties op het eiland. De nog corona gerelateerde regelgeving vanuit de gemeente maakte het lastig om een pop-upprogramma in te plannen. Daarom schakelden we gaandeweg over naar 'performance in public space'.

Het werk onderzoekt en bespreekt de openbare ruimte en speelt in op wat zich op dat moment afspeelt op een locatie. Het zoekt naar de verbindingen tussen het artistieke, het sociale en het publieke. Performances waar het publiek een actieve rol in speelt, die aanzetten tot denken, die belangrijke thema's bespreken of die het publiek anders naar de omgeving doet kijken.

'Offline Instagram' was een mooi voorbeeld van een project dat zich kan voegen naar de publieke ruimte. Het heeft de verdieping die wij zoeken in projecten, kan zich settelen in een bepaald gebied, is in beweging, is interactief en zorgt voor een connectie met het eiland.

Een goed voorbeeld van mensen anders laten kijken naar de omgeving was het project 'Studio Cité' van Benjamin Vandewalle. In de dorpskern van West, het grootste dorp op het eiland, werd dit project dagelijks vijf uur lang gepresenteerd. Een reeks installaties, optredens en interventies in de publieke ruimte toverde de omgeving om tot een kunstzinnige kermis die speelt met je zintuigen en je blik op de alledaagse omgeving veranderde. Een ruimte waar mensen elkaar ontmoetten, discussies plaatsvonden en ideeën kunnen worden uitgewisseld.

Een ander goed voorbeeld van performances in public space was het hartverwarmende project 'BankContact Invasie' van Compagnie Krak. In deze performance trok kunstenaar Dieter Missiaen samen met tien mensen, ieder met een bankje onder de arm, de openbare ruimte in. Op een onaangekondigd moment werden de banken opgezet en werden toevallige passanten uitgenodigd om op de bank te komen zitten voor een goed gesprek. De bankdragers zijn aanwezig, ze luisteren. Aan het einde kwamen ze allemaal samen: de dragers van de bankjes en de zitters. Ook omstanders werden uitgenodigd. De banken werden omgebouwd tot één lange tafel in de openbare ruimte. Met woorden en muziek vierden we deze ontmoetingen en het moment. Zo willen we mensen (opnieuw) verbinden en aanwezig zijn en brengen we een ode aan alles wat gebeurt in de openbare ruimte.

De circusdiscipline en performances in public space zijn een welkome toevoeging aan het programma. Het is tijdens de voorstellingen merkbaar dat een groot deel van het Oerolpubliek nog wat onbekend is met de circusdiscipline. De manier waarop in de circusdiscipline gewerkt wordt met spanningsopbouw was te voelen bij zowel performers als het publiek. Bijvoorbeeld bij Klub Girko, die de voorstelling beginnen met het balanceren met takken opbouwen en eindigen met balanceren óp een boomstam van zo'n tien meter lang. Of bij EXIT, waarbij de spelers uiteindelijk de spanning hoog opbouwen door steeds harder, hoger en sneller te vliegen en door te balanceren op de bewegende installatie. In de zaal merk je dat dit nieuw is voor veel van de toeschouwers. Ook na afloop bleek in het contact tussen de spelers en de bezoekers het enthousiasme bij de bezoekers. Ook zijn de voorstellingen vaak licht van karakter, terwijl ze wel een inhoudelijke boodschap hebben. Maar het wordt zelden echt zwaar of negatief. Dit is belangrijk voor de balans van het totale programma, waarmee we als festival een verhaal vertellen.

De veelal jonge performers van deze projecten hadden ook veel interesse in elkaar en vonden ondanks hun volle schema tijd om naar elkaars werk te kijken. Een zeer welkome onderlinge uitwisseling, zeker na de coronaleegte.

Muziek

In februari stelde Oerol een nieuw duo samen om de muziekprogrammering vorm te geven. Niels Nieuborg programmeerde eerder voor onder andere het MC Theater en de North Sea Jazz Club in Amsterdam. Hij brengt zijn voorliefde voor niet-westerse muziek naar Terschelling. Niels werkt met Thijs Weijland, oprichter van het queercollectief Supernature uit Amsterdam, dat in 2018 en 2019 een dag cureerde op de Betonning. Oerol bracht de programmeurs, die elkaar tot februari niet kenden, samen vanuit het idee om twee uiteenlopende muzikale achtergronden te verenigen in één functie.

We hebben dit jaar de eerste stap gezet om het muziekprogramma passender te maken in de bredere programmering met betrekking tot diepgang en experiment. Er was veel lokale en Nederlandse programmering, ook met het oog op de beperking van reisbewegingen. Het gaf bovengemiddeld veel ruimte aan Nederlandse talenten als N.a.ï. en Prins S & De Geit op de Betonning en een act als THYRZA op de Luwte.

De samenwerking met noordelijke partijen werkte goed en was heel passend. Oerol is altijd een aanjager en voorvechter geweest van lokale/aanstormende programmering. We hoorden veel positieve reacties op de Friese act Moon Loops. En gek genoeg was bij THYRZA de rij voor de merchandise het langst.

De muziekprogrammering was overwegend verdeeld over vier plekken. Op de Luwte was ruimte voor experiment dat zeer goed aansloot bij de smaak van de Oerolbezoekers. Op de Betonning hadden vooral de grotere namen, zoals Merol en Sophie Straat, veel succes. De Betonning is ook een plek waar veel publiek komt dat nog minder vaak te zien is in de bredere programmering. Namen die de diepte in gingen en nog in een vroeger stadium van hun carrière zitten hadden het dan ook moeilijker, zoals Eriband en Cheb Runner. Toch pasten zij qua intensiteit het best op de Betonning. Idealiter geven wij hun in de toekomst een eigen plek waar de juiste aandacht is, in combinatie met de sfeer van de Betonning. Daarnaast zouden wij hen willen begeleiden om meer het contact te zoeken met het publiek: ga het gesprek aan. Het Oerolpubliek is altijd bereid om mee te gaan op avontuur en dus heel beïnvloedbaar.

De derde locatie waar de muziekprogrammering speelde was het West-End Theater. Een heel klein theater in het centrum van West-Terschelling met ruimte voor nog geen vijftig bezoekers. De acts die hier speelden hadden daardoor heel intens contact met het publiek en zaten artistiek gezien op dezelfde lijn als de acts op de Luwte. Het theater heeft ook als hub gediend voor Explore the North, waar aanstormend noordelijk talent de ruimte kreeg.

Met Club W namen we dit jaar afscheid van de Westerkeyn als Festival Oord. Helaas waren we doordeweeks beperkt wat betreft de openingstijden in verband met geluidsoverlast voor de bewoners in de buurt. Maar in het weekend

werkte deze clubsetting tot laat in de avond heel goed. De dj's sloegen aan. Qua stijl paste het perfect in het Festival. Het trok vooral de jongere garde Oerolbezoekers.

Publiekservaring

Na twee jaar digitaal Festival en met de bezoekerscijfers die op veel plekken in de culturele sector tegenvallen was het dit jaar spannend om te zien hoe de Oerolbezoekers zich zouden gedragen en of zij hun weg naar het Festival terug zouden vinden. We zijn trots om te kunnen zeggen dat ons publiek ook nu nog steeds trouw is aan Oerol en vol enthousiasme weer naar het eiland is gekomen om met ons het Oerolleven te vieren. Hoewel het aantal bezoekers net iets lager was dan voor corona, zagen we een verschil in de manier waarop bezoekers hun festival ervoeren. Bezoekers bleven doorgaans langer op het Festival en bouwden hun dagen iets minder vol met bezoeken. Daarmee bezochten zij in verhouding toch meer projecten dan voorheen.

Uit de publieksenquête die wij onder onze bezoekers deelden via nieuwsbrieven en social media scoorden we voor het hele Festival een 7,4. Ruim 90% van onze bezoekers zou Oerol Festival aanbevelen en 95% komt in de toekomst graag terug. Interessant om te zien is dat de Oorden anders gewaardeerd worden door de verschillende leeftijdsgroepen. Zo zien we bij Club W en de Betonning een stijgende lijn naarmate de respondenten jonger worden.

Internationaal

Oerol heeft een sterke internationale positie en een gerespecteerde reputatie als een van de oudste en grootste locatiekunstenfestivals in Europa.

We werken structureel samen met internationale collega's in twee netwerken: IN SITU en LAND. Het IN SITU-netwerk verbindt al meer dan twee decennia culturele organisaties die werken aan kunst in de openbare ruimte, gefinancierd door een Creative Europe-subsidie van de Europese Unie. Oerol is een van de langstzittende leden van het netwerk, met een positie in de stuurgroep.

Dit jaar namen vertegenwoordigers van Oerol deel aan een grootschalige bijeenkomst van het IN SITU-netwerk in Boedapest, samen met onze geassocieerde kunstenaar Emke Idema. We namen ook deel aan twee personeelsuitwisselingen: marketingdirecteur Carola Poleij ging naar het Nationaal Theater van Sardinië in Italië om meer te leren over strategieën voor publieksontwikkeling en Oerol ontving een bezoek van het La Strada Festival in het Oostenrijkse Graz over hetzelfde onderwerp. Daarnaast hebben we met verschillende geassocieerde kunstenaars van het netwerk contact gehad over talentontwikkeling, residenties en mogelijke programmering binnen het festival zelf.

LAND is een Europees netwerk dat gefinancierd wordt via een Erasmus+-subsidie, met Oerol als hoofdpartner. We werken samen met andere kunstorganisaties in Europa rond kunst en natuurlijke landschappen. We onderzoeken het belang van locatiekunsten als kunstvorm, hoe die verder ontwikkeld kan worden, maar ook onze verantwoordelijkheid ten opzichte van de natuur als kunstorganisaties. De samenwerking tussen kunstorganisaties, landschapsbeheerders en wetenschappers staat centraal in dit netwerk.

In 2022 hebben we twee trainingsweken gehouden: in Slowakije en in Noorwegen. Tijdens deze weken kwamen kunstenaars, landschapsbeheerders en wetenschappers uit heel Europa samen om te spreken over deze onderwerpen. We organiseerden ook twee partnerbijeenkomsten van het project in Nederland, waarvan één tijdens Oerol Festival 2022.

Door de nieuwe verbindingen die in dit netwerk zijn ontstaan, heeft een aantal Nederlandse makers kansen gekregen om in een partnerland werk te maken: een prachtige spin-off van het project. Sabine Pater, artistiek leider bij Oerol, werd geselecteerd om deel te nemen aan het Atelier van de Festival Academy in samenwerking met Buffer Fringe Festival 2022 (Nicosia). In oktober was Sabine één van de dertig jonge festivalmanagers uit de hele wereld die naar Cyprus kwamen voor een week training, uitwisseling en inspiratie. Meer informatie hierover is te vinden op de [website van de Festival Academy](#).

Hiernaast organiseerden we in samenwerking met Fonds Podiumkunsten een symposium over site-specific theater tijdens de 2022-editie van het festival. Nederlandse en Britse festivalorganisaties en makers kwamen tijdens dit symposium samen om van elkaar te leren en te kijken waar we mogelijk meer kunnen samenwerken. Deze eerste pilotbijeenkomst zal hopelijk leiden tot nieuwe mogelijkheden om de komende jaren samen te werken. We zijn met Fonds Podiumkunsten in gesprek over hoe we dit in 2023 verder kunnen brengen.

Naast deze meer gestructureerde momenten van internationale samenwerking was een aantal internationale collega's aanwezig tijdens het festival. Programmeurs, makers en regisseurs (zelfs uit Californië) konden kennismaken met spannend nieuw (Nederlands) werk en makers, met ondersteuning van het Oerolteam, om het beste uit hun tijd op het festival te halen.

Residenties

Werkplaats Oerol

Onder de noemer Werkplaats Oerol vinden alle activiteiten plaats van makers en gezelschappen die zich richten op ontwikkeling en onderzoek van locatietheater en locatiegerichte projecten. Doorgaans vindt dit onderzoek

plaats in het voor- en najaar en in een enkel geval tijdens het festival. Tot Werkplaats Oerol behoren onder andere de residenties en het Atelier.

Residenties 2022

In het kalenderjaar 2022 vonden tien residenties plaats door negen verschillende gezelschappen/makers. De aard van de residenties liep uiteen van introductie/kennismaking, inspiratie, planontwikkeling en schrijfwerk en fundamenteel onderzoek van mogelijkheden en artistieke middelen tot het uittesten van scènes en soms een complete voorstelling met een klein publiek.

Gezelschap/maker: residenties	Project	Datum
Dagmar Slagmolen - Via Berlin	Acts of Citizenship	9-11 maart 2022
Alexandra Broeder	The Cure (22/23)	2-4 februari & 10-12 oktober 2022
Emke Idema	In Situ (associate artist Oerol) School of Unlived Worlds	14-21 maart 2022
Kees Roorda	De Wouden	Tien dagen tijdens Oerol Festival 2022
Alina Stockinger + Daniela/ Eléctrico 28	In Situ (associate artist Fira Tarrega)	Afgelast vanwege een blessure
Nana Francisca Schöttländer/ KIT Denemarken	In Situ (associate artist KIT Kopenhagen)	Vijf dagen tijdens Oerol Festival 2022
NEW STU.F	George & Eran-talententraject	21-25 maart 2022
het NUT	De Kapitalisten	Drie dagen tijdens Oerol Festival 2022
Joost Oomen	Het publiek/Lorca	16-22 mei 2022
House of Nouws	Sunrise Experience	19-23 september 2022

Diversiteit

Organisatie

In de afgelopen twee jaar heeft het Oerolteam in verschillende opstellingen trainingen gevolgd over een diverse werkvloer en meer inclusieve werkvormen. Deze trainingen werden gegeven door Domenica Ghidei Biidu, mensenrechtenadvocaat en strategisch adviseur voor gelijkheid, inclusiviteit en diversiteit. Kartrekker binnen de organisatie is Farnoosh Farnia. De trainingen gingen van klein naar groot. Het begon met een-op-eengesprekken

per medewerker over wat zij verstaan onder diversiteit en inclusiviteit. Dit om op deze manier een gezamenlijke taal te ontwikkelen waarin we ons als team kunnen vinden.

Vervolgens gaf Domenica trainingen aan het grote zomerteam, dat was opgesplitst in twee groepen van elk ongeveer dertig medewerkers. Deze training behandelde vooroordelen, werkcultuur, diverse manieren om een inclusieve houding aan te nemen op het werk, nieuwe taalvormen (bijvoorbeeld 'hij/zij/hen' of waarom mensen de term 'wit' gebruiken in plaats van 'blank') én hoe om te gaan met de uitdagingen op de werkvloer als we meer inclusief willen zijn.

In het najaar van 2021 voerde Domenica een gesprek met de leidinggevenden van elke afdeling. In deze sessie maakte zij plannen voor hoe te werk te gaan, zichzelf en elkaar te monitoren en dit door te trekken naar hun afdelingen. Bij deze sessie was ook de vrijwilligerscoördinator aanwezig, zodat ook binnen de groep van vrijwilligers die aan het Festival werken deze werkvormen doorgevoerd werden.

Begin september 2022 vond het laatste geplande gesprek plaats. Dit nadat Domenica voor het eerst het fysieke Oerol kon bezoeken en met die kennis aanwezig was en meedacht over de verdere plannen en ontwikkelingen die Oerol de komende jaren wil uitvoeren.

Het team

Daarnaast werkt Oerol hard aan een diverser team. De grootste uitdaging: hoe trek je mensen die zich niet gerepresenteerd voelen op het eiland naar Terschelling? Hoe daag je hen uit om deze baan wél aan te gaan omdat ze zich veilig voelen in de organisatie én op het eiland?

Dit is een ingewikkeld proces. We zijn ons ervan bewust dat het tijd gaat kosten om grote veranderingen binnen ons team teweeg te brengen. En dat we om hulp moeten vragen aan organisaties als Binoq Atana en Colourful People.

De hoofdvraag binnen deze procedure is niet 'hoe moeten we nieuwe mensen werven die projectmatig hun netwerk inzetten?', maar 'hoe zorgen we ervoor dat we deze nieuwe leden een langere periode aan Oerol kunnen binden?' zodat zij samen met de hele organisatie een impactvolle verandering teweeg kunnen brengen.

Ons team is in het afgelopen jaar iets diverser geworden. Voor het organiseren van Oerol Upcoming – dat vanwege de nog geldende maatregelen helaas geen doorgang kon vinden in het voorjaar – hebben we twee nieuwe teamleden aangenomen. Marketingmedewerker Celesta Mensah is onderdeel van de jongerenscene, vooral biculturele jongeren die geïnteresseerd zijn in festivals

en performancekunst. Muziekprogrammeur Thijs Weijland is onderdeel van de 'queer performance'-community. Met het oog op een langere samenwerking is Thijs jaarrond betrokken bij Oerol. Daarnaast letten we altijd op een sterke representatie van eilanders in het team. Zo zijn dit jaar Floor van Dijk als zakelijk leider en Carola Poleij als coördinator marketing en communicatie onderdeel van het team geworden.

Makers, partners en vrijwilligers

Het hele programmateam heeft grote stappen gezet wat betreft samenwerken met de makers en artiesten om de achterban deelgenoot te maken van Oerol. Zo gaan we verder van Oerol vóór nieuwe doelgroepen naar Oerol mét deze doelgroepen. Enkele belangrijke namen van partners zijn RIGHTABOUTNOW INC., Mezrab, diverse spokenwordartiesten, Elten Kiene, Anne-Fay Kops, De Dansers, diverse muziekproducenten, jonge hosts op verschillende Festival Oorden en omroep HUMAN.

Elk jaar werkt Oerol met circa achthonderd vrijwilligers. Dit jaar hebben we geïnvesteerd in het werven van mensen die nog niet lang in Nederland wonen, zoals statushouders en mensen die in een azc wonen. Deze nieuwe vrijwilligers zijn intensief begeleid om zich op Terschelling en binnen het team welkom te voelen én om het hele Festival mee te krijgen. Dit deden we niet alleen maar door gesprekken, maar ook door extra budget vrij te maken voor hun reis, verblijf en sejours, zodat zij tijdens hun verblijf op Terschelling ruimte hadden om nieuwe mensen te leren kennen en het Festival te ontdekken.

Toegankelijkheid

(Visuele) taal

Oerol gaat elk jaar meertaliger te werk. Ons aanbod voor niet-Nederlandstaligen wordt groter en de informatieverstrekking wordt beter. Voor onze niet-Nederlandstalige artiesten en vrijwilligers zorgen we dat alle interne communicatie ook in het Engels wordt gevoerd.

Het laatste weekend van Oerol stond in het teken van visuele kunst: een groot deel van het aanbod werd getolkt in Nederlandse Gebarentaal. En er waren bij voorstellingen tekstbalken aanwezig voor boventiteling. Doven en slechthorenden konden een tolk 'boeken' om mee te gaan naar een voorstelling. Dit onder de noemer 'jut een tolk'. Hier kwamen tientallen dove en slechthorende bezoekers op af. Ons plan is om hier jaarlijks steeds meer in te investeren, bijvoorbeeld door in 2023 ook dove en slechthorende (jonge) mensen een plek te geven binnen het programma en in het vrijwilligersteam.

Samenwerkingen

Met enkele andere partners hebben we dit jaar een inventarisatie gemaakt van de huidige stand van zaken en de mogelijkheden voor Oerol. Al deze

partners hebben het Festival enkele dagen bezocht vergezeld door ervaringsdeskundigen. Zodat zij hun kennis en ervaring konden inzetten voor dat wat wij bij Oerol nog verder moeten ontwikkelen.

We zijn dit jaar gestart met een samenwerking met Handicap NL. In hun project 'Onbeperkt Feest' werken zij met meerdere festivals in Nederland samen om het festivalleven toegankelijker te maken voor mensen met een hulpvraag. Zij begonnen dit project in 2019 met een pilot bij de Zwarte Cross. Vanuit de kennis en ervaring die zij hebben opgedaan binnen 'Onbeperkt Feest' helpen zij met ons op het gebied van toegankelijkheid.

Ook de werkgroep Toegankelijk Leeuwarden is op bezoek geweest. Deze lokale partij is met Leeuwarden Culturele Hoofdstad opgezet en sindsdien actief gebleven in het culturele veld in het noorden. Zij bezocht het Festival gelijktijdig met onze partners bij Komt het zien, waarmee we sinds 2020 samenwerken.

Verjonging

We hebben een apart actieplan voor hoe we als Oerol meer jongeren kunnen bereiken. Naast het feit dat we in onze communicatie en programmering hierover nadenken zijn enkele specifieke acties te noemen waarmee we ons richten op een jonger publiek:

Influencers

We hebben samengewerkt met influencers als Marco Dreijer (De Cultuurvlogger), Milou Deelen en Malou Holshuijsen. Zij hebben affiniteit met cultuur, maar spreken zich daarnaast uit over onderwerpen als inclusie, diversiteit en feminisme. Ze brachten een bezoek aan Oerol Festival en deelden hun ervaring met hun volgers op Instagram.

Een voorbeeld is hoe Malou Holshuijsen en Tatjana Almuli Oerol bespraken in hun populaire podcast Tussen Dertig en Doodgaan op Spotify, inclusief een winactie van 2 x 2 Festivalbandjes.

Er was sprake van een fijne combinatie van langere, betaalde samenwerkingen en individuele posts met een groot bereik onder deze doelgroep.

CJP

We hadden dit jaar ook weer een uitgebreide samenwerking met CJP. Tijdens het Festival kwamen enkele stagiaires van CJP naar het eiland. Van de reis en hun ervaringen op Oerol Festival maakten ze een aantal vlogs. Daarin lieten ze zien dat de reis en het kamperen bij Oerol heel makkelijk geregeld zijn en juist zorgen voor een leuke extra Festivalervaring. Daarnaast postten ze geregeld op hun social media vanaf Oerol Festival.

Naast de kortingen op de verschillende tickets hadden we speciaal voor deze doelgroep drie samengestelde bundels gemaakt. Elke bundel bestond uit tickets voor drie voorstellingen en een Festivalbandje waarmee ze tien

dagen lang toegang hadden tot alle Festival Oorden en heel veel losse programmaonderdelen. Elke bundel had een eigen thema en was speciaal voor CJP-houders samengesteld. Voor de toekomst willen we graag meer inzetten op de reis en het verblijf, die voor jongeren toch de grootste drempels blijven om Oerol te bezoeken. Niet alleen wat betreft het regelen, maar ook vanwege de kosten.

Social media

Sinds begin mei 2022 heeft Oerol een TikTok-account. Met dit account communiceren we met de jongste doelgroep (circa 15-25 jaar), die nog niet of nauwelijks bekend is met Oerol. We deelden op TikTok onder andere compilatievideo's met beelden uit aftermovies en aansprekende campagnebeelden om volgers een indruk te geven van wat Oerol is.

Daarnaast maakten we, soms in samenwerking met makers en gezelschappen, content die inspeelt op TikTok-trends. Hierin laten we ons ook adviseren door TikTok Netherlands. Dankzij deze samenwerking hebben enkele posts zo veel aandacht gekregen dat we mogen stellen dat die 'viral' waren.

Op Instagram hebben we een serie video's uitgebracht onder de naam 'How to Oerol'. In deze video's besteden we aandacht aan alle praktische zaken wat betreft hoe je een bezoek aan Oerol regelt en waar je rekening mee moet houden. Daarnaast delen we hier tips voor je Festivalbezoek. Ook op onze website hebben we een lijst gedeeld met alle praktische zaken rondom je eerste Oerolbezoek. Via Instagram en op onze website delen we tips voor jonge gezinnen met kleine kinderen om het Festival te bezoeken.

Duurzaamheid

Als Festival op Terschelling is duurzaamheid een belangrijk onderwerp. Niet alleen omdat onze locatie betekent dat er veel reisbewegingen zijn en alles wat we nodig hebben over het water moet. Op het eiland is ook veel voelbaarder dat we duurzamer moeten leven. Daarom is duurzaamheid een van de hoofdthema's in onze programmering.

Al enkele jaren zijn wij hard aan het werk om onze voetafdruk zo klein mogelijk te houden. Het grootste element van deze ontwikkeling is de stap van aggregaten naar accupacks. Op veel van de locaties waar we werken is namelijk geen vaste stroomtoevoer. Waar we in 2014 voor het eerst een accupack gebruikten bij een voorstelling, die al na vijftien minuten uit sloeg, draaide afgelopen editie meer dan de helft tot driekwart van het Festival op accupacks in plaats van op aggregaten. Daarmee hadden we alle beschikbare accupacks in het land naar Terschelling gebracht.

Niet alleen zetten we zelf stappen om een duurzamer Festival te produceren. Ook werken we hard om makers, partners en het publiek deelgenoot te

maken van deze transitie. Zo vragen we de makers om alleen per auto naar de speellocatie te gaan op dagen van opbouw en om gedurende het Festival te fietsen. En aggregaten op speellocaties staan alleen aan wanneer deze nodig zijn en worden zo snel mogelijk na afloop van een voorstelling uitgezet. Ook was op onze Festival Oorden bijna alleen maar vegetarisch eten te koop, met uitzondering van duurzaam gevangen vis. En we hebben een heel groot deel van onze papieren uitingen gedigitaliseerd. Met alleen nog een geprinte fietskaart, zodat ons publiek veilig en op tijd van A naar B kon.

Deel 2

Vooruitzichten 2023

Al gedurende het jaar beginnen de voorbereidingen voor het volgende jaar. In april/mei start de programmering voor het volgende kalenderjaar. In de zomer evalueren we uitgebreid en zetten we de strategisch-inhoudelijke lijnen uit. Vanaf september start de voorbereiding echt.

Evaluaties zomer

De eerste editie na corona maakte duidelijk dat veel veranderd is en dat er behoefte aan aanpassingen was. Er is informatie opgehaald uit interne evaluaties en input van externe meekijkers. Ook waren er een publieksenquête en analyse en zijn gesprekken gevoerd met stakeholders op en buiten Terschelling. Er waren meerdere belangrijke redenen voor waarom het organiseren van Oerol Festival 2022 complex was. Bijvoorbeeld het vergunningstraject, andere natuurwaarden en onwennigheid na corona bij veel partners en betrokkenen wat betreft opnieuw een festival organiseren en alles wat daarbij komt kijken.

Vergunningen

Op Terschelling is veel discussie en bezwaar geweest rondom een nieuw Festival (Eilan), dat uiteindelijk niet heeft plaatsgevonden. Toch heeft het effect gehad op aanscherping van procedures en tot meer discussie geleid. Daarnaast is stikstof een belangrijke factor geworden voor het verkrijgen van de Wet natuurbescherming-vergunning. Een deel van de activiteiten die Oerol organiseert speelt zich af in Natura 2000-gebied. De emissies moeten daarom omlaag. Ook op andere vlakken, bijvoorbeeld geluid, zijn de regels in ontwikkeling.

Aanscherping duurzaamheidsdoelstellingen

Vanuit de evaluaties, maar ook om minder afhankelijk te zijn van hoe de regelgeving verandert, heeft zich een sterke wens ontwikkeld om het verduurzamen van Oerol te versnellen. We hebben in het najaar een ecologisch kompas ontwikkeld, dat onderdeel wordt van de contracten met de artiesten en gezelschappen. Dit ecologisch kompas onderscheidt zich doordat het zich richt op denk- en gedragsveranderingen die moeten leiden tot een ecologische vorm van produceren. Daarnaast zetten we waar mogelijk duurzame techniek en processen in.

Aangepast Festivalplan

Deze ontwikkelingen leiden tot een aangepaste opzet voor 2023. Het aantal voorstellingen en expedities wordt gereduceerd. Daardoor gebruiken we minder locaties en verlagen we de druk op de omgeving en natuur, maar ook moet het leiden tot een betere werkdruk voor de medewerkers. Waar in 2022 nog sprake was van vier Festival Oorden, gaan we in 2023 naar één Festivalhart.

Hiermee geven we gehoor aan een wens van het publiek (één duidelijke ontmoetingsplek waar je van 10.00 tot 24.00 uur terecht kunt), is sprake van een beter concentratie van de activiteiten (en hoe we ze uitvoeren) en komen we tegemoet aan de interne wens om alle verschillende doelgroepen op één plek te verenigen.

De veranderingen zijn ook ingegeven door een financiële noodzaak. De cijfers 2022 tonen aan dat een festival organiseren duurder is geworden. Het einde van de prijsstijgingen is nog niet in zicht.

Toegankelijkheid en inclusie

Uit de evaluaties bleek een brede wens om in 2023 op de ingeslagen weg voort te gaan en zo goed mogelijke vervolgstappen te zetten. Voor Oerol is Erika Zeegers actief als specialist doven- en slechthorendenprogrammering en Jacqueline Leenders als coördinator toegankelijkheid. Eind 2022 is Hooman Nassini aan Oerol verbonden met als opdracht de organisatie meerstemmiger te maken. Oerol behoort tot de groep koplopers van Handicap NL.

Oerol als showcasefestival

Oerol is van oudsher een belangrijke ontmoetingsplek voor professionals uit binnen- en buitenland. Een groot aantal programmeurs neemt kennis van wat op Oerol gemaakt wordt. Ook komen festivalorganisatoren naar Oerol ter inspiratie voor hun eigen festival. Uit de evaluaties is naar voren gekomen dat we dit beter willen faciliteren. Dat doen we door te erkennen dat Oerol ook de functie van een showcasefestival heeft. In 2022 is een nieuwe medewerker (Simon Tubb) aangenomen die hiervoor verantwoordelijk is en dit in 2023 gaat uitbouwen.

Personeelshandboek

Goede medewerkers en zzp'ers vinden en behouden is moeilijker geworden. In Nederland is sprake van een personeelstekort en na corona zijn de persoonlijke salaris- en honorariawensen hoger geworden.

Oerol wil een goede werk- en opdrachtgever zijn. Vanaf oktober is gewerkt aan een personeelshandboek, omdat er geen goede en passende cao voor Oerol als festival was. Hiervoor is een externe deskundige aangetrokken: Marlies Tan. Het personeelshandboek zal in januari 2023 klaar zijn en ook op de website van Oerol geplaatst worden. Hiermee creëren we maximale transparantie, een iets betere beloning en betere secundaire arbeidsvoorwaarden.

Ook een onderdeel van deze verandering is dat in 2023 een bedrijfsmaatschappelijk werker actief zal worden die let op het welzijn van alle medewerkers. En er komt een nieuwe gedragscode, die ook geldt en beschikbaar is voor de gezelschappen en partners die actief zijn op Oerol. Ook deze gedragscode is op de website van Oerol te vinden.

Deel 3

Cijfers en verantwoording

Exploitatieresultaat

Het jaar 2022 was begroot op een negatief resultaat, omdat al rekening was gehouden met stijgende kosten, die voortkomen uit de twee in 2020 en 2021 geannuleerde Festivals en uit risicofactoren (omdat corona nog niet weg was). Het resultaat was iets beter dan begroot: € 293.725,- negatief. De eerlijkheid gebiedt wel te zeggen dat een hogere dan begrote coronasteun vanuit het ministerie van OCW hiervan een belangrijke oorzaak was. We hadden te maken met lagere inkomsten, maar hebben – ondanks alle veranderingen ten opzichte van vóór corona – toch de kosten naar beneden weten bij te stellen. Al met al zijn we daarom tevreden over de kostenbeheersing binnen de organisatie.

Financiële positie komende jaren

Kijkend naar de balans zijn een uitleg en een waarschuwing voor de komende jaren hier op hun plaats. Het eigen vermogen is enigszins gedaald, gelijk met het negatieve exploitatiesaldo. Gezien alle extra kosten lijkt dit mee te vallen. Wel dient hierbij aangetekend te worden dat de coronasteun 2023 van € 651.800,- volledig ingezet is. Het verschil tussen reguliere inkomsten, structurele subsidies en private bijdragen en de uitgaven was dus aanzienlijk. Dit noopt Oerol tot aanpassingen. Maar zeker is dat Oerol ook de resterende jaren van deze kunstenplanperiode een forse aanspraak zal moeten maken op het vermogen.

De resterende bestemmingsreserve zal in 2023 en 2024 nodig zijn om het Festival te kunnen organiseren. Hiermee worden de sterk gestegen kosten van materiaal en externe partijen gedekt, draagt het bij aan het hanteren van de Fair Practice en dekken we de verdere verduurzaming en de inzet op toegankelijkheid en inclusie. Doordat we die kosten kunnen dekken vanuit deze reserve, kan de inzet op het artistiek-inhoudelijke programma gewaarborgd worden. Met als kanttekening dat we in 2023 wel genoodzaakt zijn om circa 25% minder te programmeren binnen het theater en het expeditieprogramma. De problematiek waarmee Oerol te maken heeft is in grote lijnen gelijk aan die van de andere acht Bis-Festivals.

Gezien de toegenomen risico's en complexiteit van het organiseren van een festival zien we dat een ruimere algemene reserve nodig is. In die zin is het goed dat de algemene reserve in 2022 licht gestegen is. In 2023 zullen we ons beraden op wat de gewenste algemene reserve zou moeten zijn voor Oerol.

Dit alles biedt genoeg zekerheid voor de uitvoering van Oerol Festival in 2023 en 2024.

Al dan niet verrichte activiteiten

In 2022 hebben we weer een volledig live Oerol Festival kunnen uitvoeren. De prestatiecijfers tonen ook aan dat de in het kunstenplan aangekondigde prestaties dit jaar ruimschoots zijn gehaald.

We zien grote veranderingen ten opzichte van 2019 (het laatste reguliere Festival) wat betreft hoe het is om het Festival te organiseren: een veel complexer en duurder vergunningstraject, stevige kostenstijgingen, een krappe arbeidsmarkt, hoge salaris-/honoraria-eisen en een lager acceptatievermogen in de maatschappij ten opzichte van evenementen, maken het realiseren van het Festival lastiger.

In 2022 was tot de tweede helft van februari ook sprake van een lockdown. Dat heeft het organiseren onder tijdsdruk gezet.

Verantwoording aanvullende subsidiëring

De in 2022 ontvangen coronasteun van € 651.800,- is volledig ingezet, samen met € 145.965 vanuit de bestemmingsreserve. Dit laatste bedrag is gebruikt om voorstellingen in te halen die eerder vanwege corona niet door konden gaan en om kosten te dekken van voorstellingen die in 2022 geannuleerd zijn vanwege corona. De in 2022 ontvangen steun is ingezet voor extra coronamaatregelen (onder andere meer bewaking en een coronacoördinator), benodigde extra personele inzet, hogere personeelslasten, gestegen kosten van materiaal en leveranciers en het kunnen programmeren van extra artiesten en gezelschappen.

In de subsidievaststelling over de periode 2017 tot en met 2020 van de provincie Fryslân is de verplichting opgenomen om een bestemmingsfonds te vormen van € 347.000. Dit bedrag is in 2022 met toestemming van de provincie ingezet om de extra kosten te dekken.

Digitalisering

In 2020 en 2021 heeft Oerol tweemaal een online Festival gemaakt. In 2020 was de animo hiervoor groot, maar in 2021 was de behoefte daaraan bij het publiek duidelijk gedaald. Voor 2022 heeft Oerol om financiële redenen de keuze moeten maken om zich geheel op een fysiek Festival te concentreren. Wel worden de geleerde lessen toegepast voor het online bereiken van specifieke doelgroepen, vooral via social media. En we hebben drukwerk vervangen door goede digitale tools die het bereik iets verhogen.

Oerol heeft de kennis en kunde opgebouwd om zich breder digitaal te manifesteren, maar zou dit alleen kunnen doen met aanvullende financiering. Onder de makers is wel zichtbaar dat het werkveld zich heeft verbreed en dat de inzet van digitale tools in fysieke voorstellingen zich in een interessant onderzoekstraject bevindt.

Financieringsmix

We noemen het elk jaar: Oerol heeft naar verhouding veel eigen inkomsten. We zitten echter al jaren tegen het plafond van wat mogelijk is. In 2022 hebben we gezien dat vooral vanuit het bedrijfsleven de bijdragen lager zijn geworden. De grote afhankelijkheid van private financiering maakt Oerol kwetsbaar. De structurele subsidies dekken de vaste kosten namelijk bij lange na niet. Terwijl we als Bis-instelling wel stevige verplichtingen hebben.

De Codes

De inspanningen die Oerol verricht op het gebied van Fair Practice en Inclusie & Diversiteit staan benoemd in het inhoudelijk verslag en de vooruitblik (deel 1 en 2). Ook reflecteert de Raad van Toezicht hierop, samen met een toelichting op hoe de Code Cultural Governance wordt nageleefd (deel 4).

Oerol als werkgever

Oerol is een belangrijke werk- en opdrachtgever in de culturele sector in het noorden van Nederland. In het volgende schema een overzicht van het aantal arbeidsplaatsen. Het vorige boekjaar (2021) was nog een coronajaar. Vandaar dat het aantal zelfstandigen en vrijwilligers toen veel lager was.

	Aantal pers	Aantal fte	Bedrag	Aantal pers	Aantal fte	Bedrag
Uren werkweek fte						
Werknemers in vaste dienst (onbepaalde tijd)	7	5,5	438.841	8	6,5	513.189
Werknemers in tijdelijke dienst (bepaalde tijd)	3	2,3	155.572	3	0,9	40.621
Ingehuurde zelfstandigen	279		1.194.578	93		731.798
Overige werkzame personen						
Stagiaires	3			3		
Vrijwilligers	750			10		

Risicomanagement

In besprekingen met de Raad van Toezicht, de zakelijk leider, de controller en de accountant wordt aandacht besteed aan specifieke risico's die spelen en aan de manier waarop we die beheersen. De belangrijkste risico's en uitdagingen betreffen:

- (i) de grote afhankelijkheid van publieksinkomsten en daarmee van het weer en de belangstelling;
- (ii) de afhankelijkheid van aanvullende financiering uit (private) fondsen om de begroting dekkend te maken;
- (iii) toenemende kosten vanuit regelgeving en subsidie-eisen, zoals het

vergunningstraject, verduurzaming en de Fair Practice Code;
(iv) de langetermijneffecten van de coronacrisis.

We beheersen die risico's door het Festival strak te begroten en te budgetteren, door een post 'Onvoorzien' te ramen in de begroting en door een zekere reserve als buffer aan te houden. De toegenomen risico's nopen wel tot het aanhouden van een grotere reserve dan voorheen.

Er zijn twee steunstichtingen: de Stichting Vrienden van Oerol en Stichting Cultureel Garantiefonds, met beide een eigen bestuur en verantwoordelijkheid. In de doelstellingen van deze stichtingen staat het voortbestaan van Oerol. Ze houden een kleine reserve aan om in het geval van nood een doorstart mogelijk te maken.

Contact met de accountant

De Stichting heeft en waardeert een langdurige relatie met Dubois+co. Registeraccountants. De keuze voor Dubois is door de RvT gemaakt, wordt jaarlijks in overleg met de directie en de controller kort geëvalueerd en is tot nu toe bestendig. Jaarlijks hebben het bestuur en de Raad van Toezicht contact met de accountant aan de hand van zijn rapportage, waaronder het accountantsverslag. De accountant meldt geen significante tekortkomingen in de financiën, administratieve processen, risicobeheersing en jaarrekening.

Deze jaarverantwoording is opgesteld volgens de specifieke aandachtspunten en eisen in de beschikking van het ministerie van OCW en *Handboek meerjarige BIS subsidies 2021-2024*.

Deel 4

Reflectie van de Raad van Toezicht van Oerol

Algemeen

De Raad van Toezicht (RvT) van Oerol herkent zich goed in de voorgaande verantwoording vanuit de directeur-bestuurder. Er is veel waardering voor de creativiteit en de veerkracht van de organisatie. In – toch weer of nog steeds – moeilijke omstandigheden is een volledig livefestival neergezet. Veel bezoekers hebben daaraan weer veel plezier beleefd en vaak ook veel inspiratie ontleend.

In het eerste deel van dit jaarverslag zien we dat Oerol 2022 een indrukwekkende veelheid en verscheidenheid aan voorstellingen, performances, expedities en concerten heeft gebracht. Oerol onderscheidt zich met haar aanbod overigens niet alleen door veelheid en verscheidenheid. In 2022 heeft Oerol zich meer dan ooit tevoren gemanifesteerd als voortrekker op diverse terreinen. Oerol biedt prachtige voorstellingen aan, maar loopt daarbij ook voorop in verandering, reflecteert op maatschappelijke thema's, entameert relevante discussies en houdt haar bezoekers veelvuldig en indringend spiegels voor. Als Raad van Toezicht zijn we ook daarover tevreden en best een beetje trots.

Aangaande de financiën en de Codes kunnen we het volgende delen:

Financieel

In financieel opzicht is 2022 een jaar geweest waarin uiteindelijk een van tevoren al ingecalculeerd verlies van een kleine drie ton is geleden. De RvT is positief over de aan de dag gelegde kostenbeheersing binnen de organisatie. Tegelijkertijd is in het afgelopen jaar wel duidelijk geworden dat Oerol steeds meer tegen een aantal grenzen oploopt.

De voorgestelde aanpassingen voor de editie 2023 hebben dan ook onze volledige steun. Het is van groot belang om uiteindelijk weer te komen tot een Oerol dat inhoudelijk grenzen blijft verleggen, maar financieel binnen vooraf bepaalde grenzen blijft opereren, zodat het Festival een duurzame toekomst behoudt.

Governance

De RvT bestaat eind 2022 uit Baukje Jensma, Seerp Leistra (voorzitter), Mirella Muroni, Ton Schroor, Dick Visser en Trix van Vleuten. Siart Smit is de directeur-bestuurder. In de samenstelling van de RvT zijn een paar wijzigingen gekomen. Wegens drukke werkzaamheden is Sieger Dijkstra als lid uitgetreden. Ton Schroor heeft de vrijgekomen plek vervolgens ingenomen. Eind 2022 heeft Samora Bergtop de RvT verlaten. Haar plek wordt voorlopig niet ingevuld, aangezien er vooralsnog genoeg leden zijn. Gezien het rooster van aftreden is

de procedure voor een nieuwe voorzitter eind 2022 ingezet. Hiervoor is een opdracht uitgezet bij bureau Dixon-De Jaeger.

Bij de samenstelling van de RvT wordt rekening gehouden met verankering van relevante kennisgebieden (artisticiteit, organisatie, financiën, juridische zaken, marketing, sponsoring, diversiteit) en met verschillende belangen (bijvoorbeeld bezoekers/Vrienden, eiland, overheden, cultuursector, bedrijven). Statutair gezien bedraagt de maximale zittingstermijn tweemaal een periode van vier jaar. De (neven)functies van de leden van de RvT zijn niet onverenigbaar met belangen van de Stichting. Datzelfde geldt voor de directeur-bestuurder. Binnen de RvT zijn verschillende commissies ingesteld, zodat specifiek kan worden ingezoomd op de kernfuncties van de raad. Dit zijn de auditcommissie, de remuneratiecommissie en de inhoudelijke commissie.

Het eigen functioneren van de RvT en van de directie wordt jaarlijks geëvalueerd. De RvT en directie passen de Code Cultural Governance toe en onderschrijven de Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie. De jaarlijkse evaluatie is begin 2023 gehouden onder leiding van een externe gespreksleider. Ook wordt jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder gehouden.

Fair Practice

Bij de hoogte van de beloningen binnen de organisatie en van tijdelijk personeel en kunstenaars is Fair Pay het uitgangspunt. Salariëring of honorering wordt gebaseerd op de Cao Toneel en Dans. Met de gezelschappen die bij ons spelen leggen we contractueel vast dat zij zich ook dienen te conformeren aan Fair Practice Code. De leden van de RvT krijgen, behalve de declaratie van werkelijk gemaakte onkosten, geen vergoeding. Wel is besloten om met ingang van 2023 een vacatieregeling toe te passen om zo tegemoet te komen aan de stevige tijdsbelasting en verdere professionalisering van de raad.

Aangaande alle elementen van de Fair Practice Code is in het laatste kwartaal van 2022 een traject ingezet dat leidt tot een eigen personeelshandboek. Doel daarvan is de transparantie en de (secundaire) arbeidsvoorwaarden te verbeteren, inclusief het bieden van een veilige werkomgeving.

Diversiteit en inclusie

Als RvT verwijzen we naar het inhoudelijk verslag en naar wat genoemd wordt in de vooruitblik op 2023. Oerol is een lerende organisatie. Dat geldt ook voor hoe we binnen de raad met dit onderwerp omgaan. Tegelijkertijd is duidelijk dat dit onderwerp – samen met duurzaamheid – behoort tot de kernwaarden van Oerol. Daarbij past overigens wel de kanttekening dat elke regio een aanpak op maat vraagt.

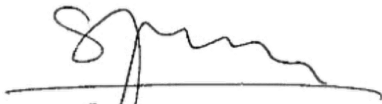
In 2022 hebben we als raad binnen de organisatie een duidelijke behoefte

herkend om vervolgstappen te zetten om Oerol nog meerstemmiger te maken. Dit is ook terug te vinden in de aanstelling van een nieuwe medewerker die als opdracht heeft de meerstemmigheid in de samenstelling van de organisatie te vergroten en in de keuze om met bureau Dixon-De Jaeger te werken voor het zoeken van een nieuwe voorzitter.

Binnen de RvT is diversiteit en inclusie een vast onderwerp op de vergaderingen geworden. We juichen de brede aanpak die Oerol hanteert – waarbij Oerol een veilige plek wil bieden voor wit, zwart, jong, oud, goed bedeed, minder bedeed, valide en mindervalide – van harte toe.

Getekend,

plaats: Groningen
datum: maart 2023

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Seep Leistra', written over a horizontal line.

Seep Leistra
voorzitter RvT Oerol

plaats: Terschelling
datum: maart 2023

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Siart Smit', written over a horizontal line.

Siart Smit
algemeen directeur-/bestuurder Oerol